

มาตรการรับมือการระบาดของโรคไข้เลือดออกในช่วงฤดูฝน

มิถุนายน - กันยายน 2567

1

เฝ้าระวังโรค
และยุงพาหะ

สำรวจและทำลายแหล่งเพาะพันธุ์ลูกน้ำ
ยุงลายให้มี **ค่า HI, CI น้อยกว่า
ร้อยละ 5**

ตอบโต้และ
ควบคุมยุงพาหะ

2

อปท. ควบคุมโรคได้ตามมาตรการ
3-3-1 และมีคุณภาพตามมาตรฐาน
วิชาการ

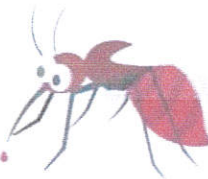
3

วินิจฉัยและรักษา

- โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล **ตรวจผู้ป่วย
สงสัยติดเชื้อ ไข้เลือดออก**ทุกรายด้วย NS1
- สถานพยาบาลมี dengue checkpoint
และใช้ dengue chart

4 เน้น
4 เดือน

สื่อสารความเสี่ยง

- ให้ร้านขายยาและสถานบริการทางการแพทย์
งดจ่ายยา **NSAIDs** กรณีมีไข้
- พัฒนา อสม/อสต. ให้มีศักยภาพในการสื่อสาร
ความเสี่ยง และ สร้างความรู้ปรับพฤติกรรมแก่
ประชาชน

153,904 ราย

เป้าหมาย

< 100,000 ราย

มาตรการเสริม

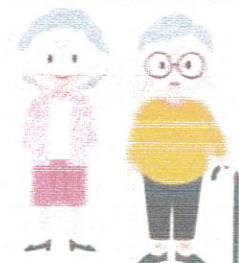
การใช้สารทากันยุง

ผู้ป่วย

กลุ่มเด็ก

กลุ่มผู้สูงอายุ

กองโรคติดต่อฯ โดยแมลง

รู้ทัน
โรคแมลง

| @ ๙ X f | รู้ทันโรคแมลง

ใช่

เลือด

ออก

ป้องกันได้

โรคไข้เลือดออก เกิดจากไวรัสเดงกี มีอยู่หลายเป็นพาหะของโรค พบมากในฤดูฝน

อาการ

ไข้สูง
เฉื่อยเพลีย

จุดสีแดงขึ้น ตามลำตัว
หรือถ่ายอุจจาระดำ

ตัวโต ปวดเจ็บได้
ถ่ายอุจจาระดำ

อ่อนเพลีย เบื่ออาหาร
คลื่นไส้ อาเจียน

หากมีอาการรุนแรง
ควรพบแพทย์ทันที

การดูแลรักษา

กินยาพาราเซตามอล
และเช็ดตัวลดไข้

ห้ามกินยาแอสไพริน
และไอบูโพรเฟน

ดื่มน้ำเปล่าหรือน้ำเกลือแร่
กินอาหารที่ย่อยง่าย

หากปวดท้อง กระสับกระส่าย
มือเท้าเย็น รีบนำส่ง รพ. ทันที

ป้องกันยุงกัด
สวมเสื้อผ้ามิดชิด
นอนในมุ้ง ทายากันยุง

ป้องกันยุงเกิด
ทำลายแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลาย
ด้วย 3 เก็บ ป้องกัน 3 โรค

1 เก็บบ้าน
ให้สะอาดไล่ยุงไป

2 เก็บขยะ
ทำลายเศษภาชนะ
ที่มีน้ำขัง

3 เก็บน้ำ
ปิดฝาภาชนะใส่น้ำให้
มิดชิด ป้องกันยุง
วางไข่

การป้องกัน

สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดสมุทรปราการ
Samut Prakan Provincial Public Health Office

3 โรคอันตราย เกิดขึ้นได้จาก “ยุงลาย”

หลายคนอาจจะรู้ว่า ยุงลาย เป็นพาหะนำโรคไข้เลือดออก
แต่แท้จริงแล้ว ยังมีโรคอื่นๆ ที่มียุงลายเป็นพาหะด้วยเช่นกัน

1 โรคไข้เลือดออก

เกิดจากการติดเชื้อไวรัสเดงกี ซึ่งมี 4 สายพันธุ์
ดังนั้นคนจึงสามารถเป็นได้มากกว่า 1 ครั้ง
และถ้าติดเชื้อครั้งที่ 2 อาการจะรุนแรงกว่า
ครั้งแรก

ไข้สูงลอย

ปวดศีรษะ

ปวดกล้ามเนื้อ

จุดแดงที่ผิวหนัง

ยุงลายบ้านและยุงลายสวน
มีลายสีดำสลับขาว ตามลำตัวและขา
และมักออกหากินในเวลากลางวัน

2 โรคไข้ปวดข้อยุงลาย

หรือโรคชิคุนกุนยา เกิดจากการติดเชื้อ
ไวรัสชิคุนกุนยา จะมีอาการปวดข้อมาก
ซึ่งอาจเป็นเรื้อรังได้นานเป็นปี

ปวดข้อ

มีไข้

มีผื่น

3 โรคติดเชื้อไวรัสซิกา

เกิดจากการติดเชื้อไวรัสซิกา อาการจะไม่รุนแรงในผู้ป่วยทั่วไป แต่หากหญิงตั้งครรภ์ติดเชื้อ
บางรายอาจทำให้เกิดภาวะศีรษะเล็กในเด็กแรกเกิด เด็กมีพัฒนาการช้า

มีผื่น

ตาแดง

มีไข้ต่ำ

DDC
กรมควบคุมโรค
Department of Disease Control

กองโรคติดต่อนำโดยแมลง
Division of Vector Borne Diseases

สายด่วน
กรมควบคุมโรค
1422

กรมควบคุมโรค
Department of Disease Control

มาทำความรู้จัก

วงจรชีวิตยุง

ระยะไข่ ยุงวางไข่ครั้งละประมาณ 100 ฟอง ไข่ฟักไข่ประมาณ 2 วัน ก็จะออกมาเป็นลูกน้ำ

ระยะลูกน้ำ ใช้เวลาประมาณ 4-5 วัน ลูกน้ำยุงก็มีรูปร่างลักษณะไปเป็นตัวโม่ง

ระยะตัวโม่ง ใช้เวลาประมาณ 2 วัน เพื่อให้ตัวอ่อนที่อยู่ภายในเจริญเติบโตเต็มที่ ก่อนที่จะลอกคราบออกมาเป็นตัวยุงตัวเต็มวัย

ระยะตัวเต็มวัย ยุงตัวผู้มีอายุสั้นกว่าตัวเมีย ยุงตัวเมียผสมพันธุ์ครั้งเดียวเท่านั้น ก็สามารถออกไข่ได้ตลอดไป ยุงยังเป็นพาหะก่อให้เกิดโรคหลายโรค เช่น โรคไข้เลือดออก โรคติดเชื้อไวรัสซิกา โรคไข้ปวดข้อยุงลาย โรคมาลาเรีย โรคเท้าช้าง เป็นต้น

กองโรคติดต่อฯ โดยแมลง

8 วิธี กำจัดแหล่งวางไข่ยุง

ทำง่ายๆ เริ่มต้นได้ ที่ตัวคุณ

01 เปลี่ยนถ่ายน้ำ
ทุกสัปดาห์

05 ใส่ทรายกำจัดลูกน้ำ

02 ขัดขอบภาชนะ
หลังเทน้ำทิ้ง

06 ปิดภาชนะให้สนิท

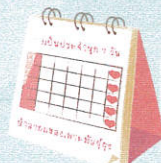
03 เปลี่ยนน้ำใน
ภาชนะที่ปิดไม่ได้

07 ปล่อยปลากินลูกน้ำ

04 จัดการภาชนะ
ไม่ให้มีน้ำขัง

08 ทำเป็นประจำ
ทุก 7 วัน

ยุงลาย เป็นพาหะของโรค

- - โรคไข้เลือดออก
- - โรคติดเชื้อไวรัสซิกา
- - โรคไข้ปวดข้อยุงลาย

ถ้าไม่ยากโดนยุงกัด ต้องป้องกันไม่ให้ยุงเกิด

DDC
กรมควบคุมโรค
Department of Disease Control

กองโรคติดต่อทางแมลง
Division of Vector Borne Diseases

สายด่วน
กรมควบคุมโรค
1422

ยุงชอบวางไข่

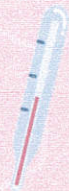
จุดไหนบ้าง

กองโรคติดต่อหน้าโดยแมลง

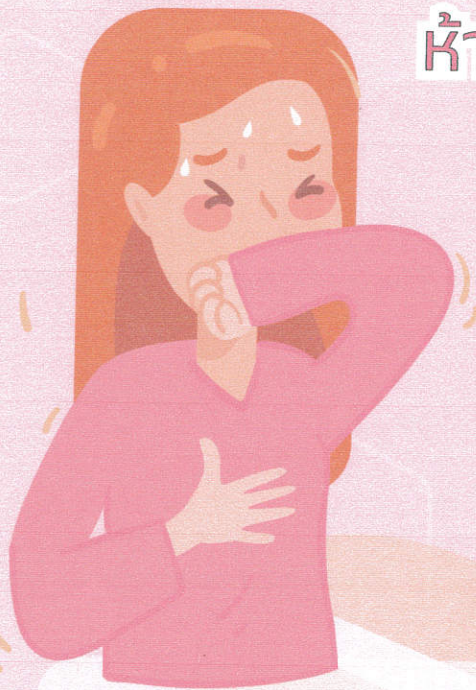

มีไข้สูง

อาจป่วยไข้เลือดออก

ห้ามกินยากลุ่ม NSAIDs

ยา NSAIDs เช่น

แอสไพริน

ไอบูโพรเฟน

ไดโคลฟีแนค

เป็นยาแก้อักเสบ ใช้รักษาอาการปวด บวม อักเสบ ลดไข้ ในผู้ที่มีไข้สูง อาจเป็นไข้เลือดออก ห้ามกินยา NSAIDs เด็ดขาด เพราะจะทำให้เลือดออกในอวัยวะภายในมากขึ้น และเสียชีวิตได้

หากมีไข้สูงเกิน 2 วัน ควรพบแพทย์ที่โรงพยาบาลโดยเร็วที่สุด
เพื่อรับการวินิจฉัยและการรักษาที่ถูกต้อง

DDC
กรมควบคุมโรค
Department of Disease Control

กองโรคติดต่อทางแมลง
Division of Vector Borne Diseases

สายด่วน
กรมควบคุมโรค
1422

โรคไข้เลือดออก ยิ่งอายุเยอะ ยิ่งเสี่ยงเสียชีวิต

ปัจจัยเสี่ยง

ถึงแม้ว่าผู้สูงอายุจะป่วยเป็นโรคไข้เลือดออกน้อยกว่ากลุ่มวัยอื่นๆ แต่มีโอกาสเสี่ยง**เสียชีวิตสูงสุด** เพราะร่างกายอ่อนแอ มีโรคประจำตัว เช่น โรคเบาหวาน โรคความดันโลหิตสูง โรคตับ โรคไต หรืออ้วน เมื่อป่วยเป็นโรคไข้เลือดออกจะมีโอกาส**เสียชีวิตได้มากกว่ากลุ่มวัยอื่นๆ** ยิ่งถ้าไปรักษาช้า ยิ่งอันตรายมากขึ้น

ข้อมูลผู้เสียชีวิต (ปี 2567)

ทั้งหมด **36** ราย

อายุ
55-64 ปี

3
ราย

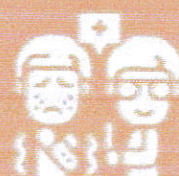
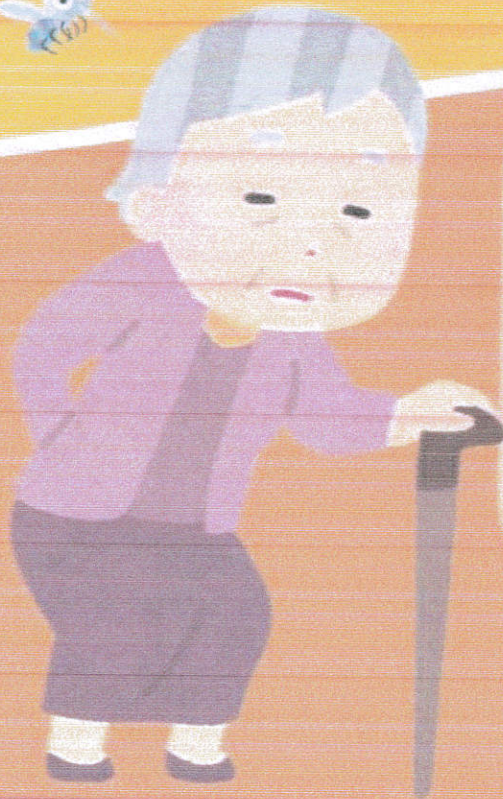
อายุ
65 ปีขึ้นไป

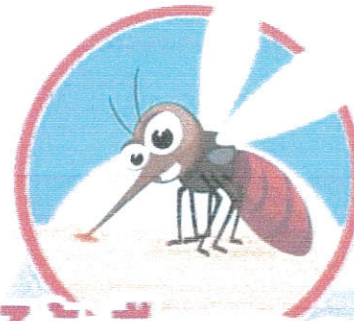
5
ราย

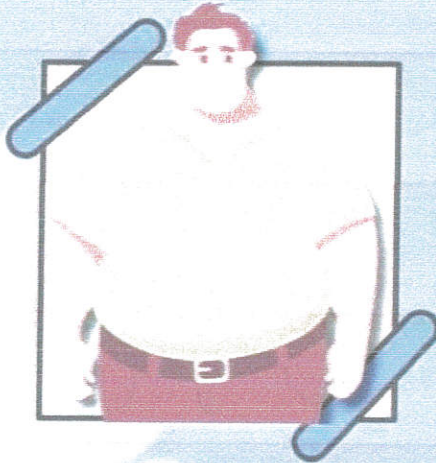
ข้อควรปฏิบัติ

- ต้องกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลาย ทั้งในบ้านและนอกบ้าน
- ระวังไม่ให้ถูกยุงกัด
- คอยสังเกตอาการ หากมีไข้สูงลอยมากกว่า 2 วัน กินยาพาราเซตามอลแล้ว ไข้ไม่ลด ให้สงสัยว่าอาจป่วยเป็นโรคไข้เลือดออก ให้รีบมาโรงพยาบาล เพื่อรักษาทันที

ที่ทำให้เสียชีวิตด้วย ไข้เลือดออก

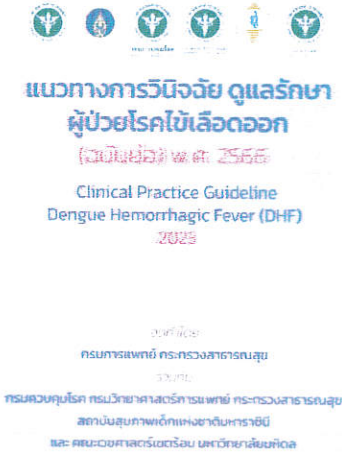
1. มีโรคประจำตัว
หรืออ้วน

2. ซื้อยาลดไข้กลุ่ม NSAIDs
เช่น ไอบูโพรเฟน แอสไพริน
และยาชุด มากินเอง

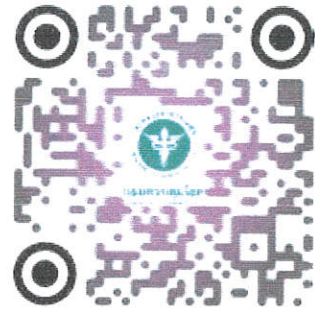
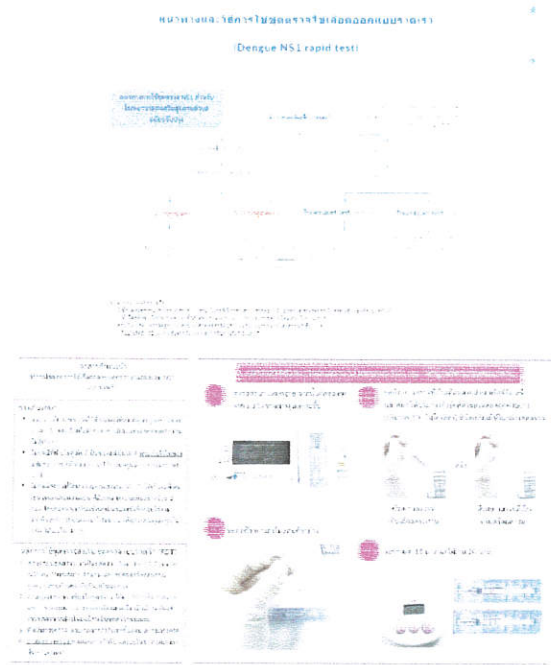

3. ไปรักษาช้า
(ป่วยมากกว่า 3 วัน)

คู่มือการดำเนินงานเฝ้าระวัง ป้องกัน ควบคุมโรคติดต่อมาโดยยุงลาย

คู่มือ	QR code / Web link
1.แนวทางดำเนินงานเฝ้าระวังป้องกัน ควบคุมโรคติดต่อมาโดยยุงลาย สำหรับเจ้าหน้าที่สาธารณสุข พ.ศ.2564 	 https://online.fliphtml5.com/bcbgj/nfvi/#p=1
2. คู่มือสารเคมีและเครื่องพ่นสารเคมีเพื่อควบคุมยุงพาหะนำโรค 	 DDC 65016 http://klb.ddc.moph.go.th/dataentry/handbook/form/168
3.แนวทางการวินิจฉัย ดูแลรักษาผู้ป่วยโรคไข้เลือดออก พ.ศ. 2566 	 https://drive.google.com/file/d/1Y-LftXGLCdwx1pNAVCsng5Xv8dc_gWq/view

4. แนวทางการใช้ชุดตรวจ NS1

<https://shorturl.at/ejJ69>

5. เกณฑ์การส่งตรวจและสนับสนุนงบประมาณค่าตรวจวิเคราะห์ทางห้องปฏิบัติการ สำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 1 เชียงใหม่ ปีงบประมาณ 2567

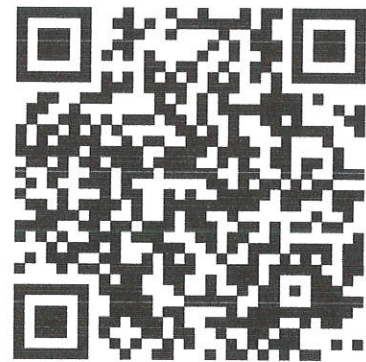

เกณฑ์การส่งตรวจและสนับสนุนงบประมาณค่าตรวจวิเคราะห์ทางห้องปฏิบัติการ
สำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 1 เชียงใหม่ ปีงบประมาณ 2567

กลุ่มโรค ขาดพลาสมาและต้องได้รับการดูแลรักษาเฉพาะโรค คือ ไข้เลือดออก/โรคติดเชื้อไวรัสเด็งกี (Dengue) และไข้มาลาเรีย/โรคติดเชื้อพลาสมา (Malaria) ซึ่งทั้งสองโรคนี้สามารถตรวจวินิจฉัยได้โดยห้องปฏิบัติการทางการแพทย์ โดยในปีงบประมาณ 2567 สำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 1 เชียงใหม่ ได้จัดทำ "เกณฑ์การส่งตรวจและสนับสนุนงบประมาณค่าตรวจวิเคราะห์ทางห้องปฏิบัติการ ปีงบประมาณ 2567" เพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติแก่บุคลากรทางการแพทย์ที่เกี่ยวข้องในการส่งตรวจและห้องปฏิบัติการตรวจวิเคราะห์ในขั้นต้น โดยมีรายละเอียด ดังนี้

เงื่อนไขการส่งตรวจทางห้องปฏิบัติการ

1. เข้าเกณฑ์การสนับสนุนค่าตรวจวิเคราะห์ ของกองระบาดวิทยา กรมควบคุมโรค
2. เข้าเกณฑ์การขอสนับสนุนการตรวจวิเคราะห์ทางห้องปฏิบัติการตามมาตรฐาน กรมควบคุมโรค
3. เข้าเกณฑ์การส่งตรวจและสนับสนุนงบประมาณค่าตรวจวิเคราะห์ทางห้องปฏิบัติการ สำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 1 เชียงใหม่ ปีงบประมาณ 2567
4. เข้าเกณฑ์การส่งตรวจและสนับสนุนงบประมาณค่าตรวจวิเคราะห์ทางห้องปฏิบัติการ ตามโครงการเฝ้าระวังโรคติดเชื้อไวรัสเด็งกี และ Malaria
5. ผลการส่งตรวจพบเชื้อโรคที่ผู้รับตรวจมีอาการติดเชื้อไวรัสเด็งกี/โรคติดเชื้อไวรัสเด็งกี
6. ผลการส่งตรวจพบเชื้อโรคที่ผู้รับตรวจมีอาการติดเชื้อ Malaria

<https://drive.google.com/drive/folders/1HRcQ9pdKHHKXG0NQ-TencdERYZYSrUXy>

จัดทำโดย สำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 1 เชียงใหม่
วันที่ 29 กุมภาพันธ์ 2567